GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.
„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SE PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.
ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 103. | Sâmbătă 23 Iunie (5 Iulie) | 1884.

Braşovŭ în 22 Iunie (4 Iulie).

Scirea dată de tóte ḑiarele din Bucurescĭ, că guvernulŭ românŭ ar fi hotărîtŭ sĕ isgonéscă din ţéră pe vr'o trei Românĭ ardelenĭ, redactorĭ şi editorĭ de ḑiare politice, a produsŭ unŭ adêncŭ resentimentŭ nu numai între fraţii noştri de dincolo, cĭ, precumŭ nicĭ nu se putea altfelŭ, şi între noi ceştĭ de dincóce.

Ce crime — întrebamŭ noi — au pututŭ comite acei Ardelenĭ, ca sĕ fie daţĭ peste graniţă printr'unŭ ordinŭ emanatŭ dela unŭ guvernŭ românescŭ? Se fie ei óre nisce nihiliştĭ şi anarchiştĭ, ómenĭ carĭ tindŭ a rĕsturnă ordinea publică şi ameninţă viéţa capetelorŭ încoronate.

Rĕspunsulŭ ce ni s'a datŭ ni-a pusŭ şi mai multŭ în uimire, căcĭ ni s'a spusŭ, că persónele contra cărora avea sĕ se iea acea mĕsură estremă sunt persóne onorabile, carĭ muncescŭ de mulţĭ anĭ pe terĕmulŭ spinosŭ alŭ publicisticei şi facŭ politică, fie-care după cum crede că e bine, folosindu-se de libertatea pressei, de care se bucură toţĭ locuitorii României, fie ei Românĭ séu străinĭ.

Şi 'ntradevĕrŭ, după ce amŭ aflatŭ numele celorŭ ameninţaţĭ cu espulsiunea, carĭ sunt acum cunoscuţĭ şi cetitorilorŭ noştrii, era evidentŭ pentru noi, că motivulŭ isgonirei intenţionate este curatŭ politicŭ.

Stândŭ lucrulŭ astfelŭ nu se puteau admite decâtŭ doue eventualităţĭ: séu că acei Ardelenĭ făcêndŭ oposiţiune guvernului i-au devenitŭ nesuferiţĭ, séu că activitatea lorŭ politică nu este bine vĕḑută la vr'unulŭ dintre puternicii lui protectorĭ, şi de aceea guvernulŭ vrea sĕ scape de ei printr'unŭ mijlocŭ atâtŭ de radicalŭ.

Câtŭ pentru întâia eventualitate guvernulŭ românŭ prin isgonirea din ţéră, câtorva oposanţĭ n'ar fi pututŭ dobêndi nimicŭ, căcĭ este cunoscutŭ, că nu Ardelenii formézá oposiţiunea în România şi că, cum stau lucrurile aḑĭ, ei sunt bunĭ bucuroşĭ décă nu li se face lorŭ însuşĭ oposiţiune, favorisându-sĕ străinii în detrimentulŭ muncei lorŭ oneste; ar fi dobênditŭ însĕ aceea, că şi-ar fi atrasŭ asupraşĭ odiulŭ unei mĕsurĭ, care nicĭ chiar unui guvernŭ absolutistŭ nu i-ar fi făcutŭ onóre.

Rĕmâne dér numai a doua eventualitate. In privinţa acésta mărturisimŭ, că, orĭ-câtŭ de multă silinţă ne-amŭ dá de a apreţuí dificultăţile, cu carĭ are a luptă unŭ statŭ micŭ ca România din causa pressiunilorŭ, ce se esercită mereu asupraĭ aci dela apusŭ, aci dela rĕsăritŭ, nu vedemŭ ce ar fi pututŭ justificá hotărîrea consiliarilorŭ tronului românŭ de a dá, cum ḑicea „Românulŭ,“ o lovitură atâtŭ de cumplită patriei şi libertăţii.

Printr'unŭ asemenea faptŭ ministerulŭ Brătianu ar fi creatŭ unŭ precedentŭ din cele mai periculóse mai întâiŭ pentru propria lui libertate de acţiune şi apoi pentru libertatea ţĕrii întregĭ.

Orĭ dóră nu era unŭ lucru firescŭ ca cei ce au dobênditŭ aḑĭ isgonirea a trei Ardelenĭ din motivulŭ, că agită în contra intereselorŭ lorŭ, mâne se céră ca se fie isgoniţĭ alţĭ treiḑecĭ? Şi ce ar fi făcutŭ guvernulŭ décă i s'ar fi cerutŭ într'o bună diminéţă ca se regularisésca şi pe supuşii românĭ, pentru că simpatiséză cu Românii ardelenĭ?

Ḑiarele unguresci salutândŭ cu bucuriă faima despre isgonirea unorŭ Românĭ Ardelenĭ din România susţinŭ, că acésta s'ar face pentru că ei ar agită în contra statului ungarŭ. Nu scimŭ ce se credemŭ despre crima persónelorŭ din cestiune décă ea ni se impută ḑilnicŭ şi noue, celorŭ cari trăimŭ în acestŭ statŭ şi nu ceremŭ decâtŭ ca sĕ ni se facă dreptate! Dér chiar se fie aşa, cum ḑicŭ foile unguresci, óre nu se gândescŭ ele ce ar fi aḑĭ de Ungurĭ şi de libertăţile naţiei maghiare décă Italia, Franţa, România şi Turcia ar fi făcutŭ cu emigranţii ungurĭ totŭ aceea ce cerŭ ei dela d. Brătianu ca se facă cu emigranţii românĭ ardelenĭ?

Dér repetămŭ şi acum, că nu credemŭ că unŭ guvernŭ românescŭ, fie elŭ de orĭ ce culóre politică, ar fi capabilŭ de a comite unŭ actŭ atâtŭ de monstruosŭ în prejudiţiulŭ libertăţii ţĕrei sale şi în acéstă credinţă ne întăresce scirea ce-o primimŭ dela Bucurescĭ, că consiliulŭ de miniştrii ar fi pusŭ la dosarŭ propunerea espulsiunii.

Felicitămŭ guvernulŭ românŭ pentru hotărîrea de-a nu mai hotărî nimicŭ în acéstă durerósă afacere.

Scirĭ telegrafice.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.«)

Marsilia, 4 Iulie. — De erĭ diminéţă au fostŭ ḑece morţĭ de coleră.

Toulon, 3 Iulie (10 óre diminéţa). — Nóptea a trecutŭ fără nicĭ unŭ casŭ de mórte. De erĭ până la 7 óre séra s'au ivitŭ trei casurĭ de mórte de coleră.

Paris, 4 Iulie. — Individulŭ bolnavŭ de cholera nostras e pe cale de a se însănătoşá.

Kecskémet, 4 Iulie. — In cerculŭ electoralŭ superiorŭ Vamos s'a alesŭ deputatŭ liberalŭ cu 572 voturĭ contra antisemitului Vadnay, care a obţinutŭ 528. In cerculŭ inferiorŭ Lipthay s'a alesŭ deputatŭ independentŭ cu 375 voturĭ contra antisemitului Persay, care a obţinutŭ 303. La alegerĭ a fostŭ mare agitaţiune, dar cu tóte acestea puţine turburărĭ. Unŭ alegĕtorŭ liberalŭ din rêndurile antisemite, aruncândŭ cu petre, a rănitŭ la capŭ pe Géza Racz, deputatulŭ din Füllöp Sallas. Alegĕtorulŭ a fostŭ arestatŭ deórece iritase mulţimea până a insultá chiar armata.

Cronica ḑilei.

In privinţa socotelelorŭ bisericii sf. Nicolae din Prundŭ, aflămŭ că sinodulŭ parochialŭ le-a luatŭ la cunoscinţă. In rêndulŭ trecutŭ declarase d. protopopŭ I. Petricŭ, că, décă socotelele pe anulŭ 1882 nu sunt aprobate de consistoriu, atuncĭ nu se póte trece la încheiarea socotelelorŭ pe anulŭ 1883 şi totdeodată declarase că unele chitanţe esistente nu se potŭ priví ca valide. Este şi dreptŭ acestŭ lucru, ceea ce se vede şi din disposiţiile regulamentului pentru administrarea averei parochiilorŭ. Mai mulţĭ domnĭ din comitetŭ şi chiarŭ d. protopopŭ Petricŭ declară în şedinţa sinodală din 17 l. c., că mancităţile constatate de consistoriu nu s'au rectificatŭ, şi că Consistoriulŭ a absolvatŭ de disposiţiile regulamentului pe comitetulŭ bisericei sf. Nicolae, şi l'a autorisatŭ a merge mai departe în afacerĭ şi a rectifica acele mancităţĭ chiar şi în decursulŭ anului 1884.*) Luându-se de basă acéstă declaraţie a preşedintelui, s'au primitŭ socotelele. D. Iarca care ca membru în comisia censuratóre adusese o colá cu aprópe 139 de mancităţĭ, audindŭ acéstă declarare, şi-a retrasŭ mancităţile reservându-şĭ dreptulŭ de a-le înaintá pe calea cerută la consistoriu. — Vomŭ reveni.

*

Ni se scrie din Deşiu, că d-şóra Ana C. Popŭ, nepóta şi fiica adoptivă a rev. d. Vasiliu Popŭ, canonicŭ în Gherla, în urma invitaţiunei ce i-a făcutŭ societatea filarmonică maghiară din Deşiu, a cântatŭ în séra ḑilei de 29 Iuniu pe scena teatrului de acolo. Numerosulŭ publicŭ, între care mulţĭ veniseră din depărtare numai pentru ca sĕ o audă, a fostŭ fórte plăcutŭ surprinsŭ de vocea puternică, melodiósă şi pĕtrundĕtóre a tinerei cântăreţe române. Dese şi frenetice au fostŭ aplausele, şi pre frumosŭ buchetulŭ oferitŭ pe scenă chiar de societatea filarmonică maghiară. Cântăreţa nóstră, care îşĭ propusese a cântá numai douĕ bucăţĭ, în urma necurmatelorŭ cererĭ ale publicului, a fostŭ silită sĕ cânte optŭ bucăţĭ, şi unele din ele sĕ le şi repeţéscă de câte douĕ orĭ. Gratulămŭ d-şórei Ana Popŭ pentru strălucitulŭ succesŭ ce l'a avutŭ cu acéstă ocasiune.

*

In causa furtului de 27 de mii de florinĭ din casa gărei din Clujiu s'a doveditŭ, că nicĭ Jobŭ Şebeş, nicĭ Carolŭ Şipoş nu sunt vinovaţĭ în comiterea furtului, pentru că ei amêndoi s'au pututŭ justificá că, în timpulŭ cândŭ s'a comisŭ furtulŭ, lipseu din gară.

*

Duminecă în 6 Iulie se va da la băile de la Vâlcele (Elöpatak) unŭ balŭ cu tombolă în folosulŭ societăţii »Crucea roşiă ungară.« Tombola se începe la 3 óre d. a., ér' balulŭ la 8 óre séra. Biletulŭ de intrare la tombolă 20 cr., ér' la balŭ 50 cr.

*

Baronulŭ Hurmuzachi a fostŭ numitŭ căpitánŭ alŭ districtului Cernăuţĭ.

*

Lunĭ 14 Iulie st. n. se va licita, înainte de ameḑĭ la 10 óre, fabrica de cărămiḑĭ cu vaporŭ a »Institutului generalŭ de pensii« din Braşovŭ. Licitaţia se va face în cancelaria direcţiuniii, Piaţa mare Nr. 93. Preţulŭ strigării este 20,000 fl.

*

Mitropolitulŭ românŭ alŭ Bucovina s'a întorsŭ în Cernăuţĭ dela sinodulŭ din Viena.

*

La esamenele din „Institutulŭ domnişórelorŭ englese« din Pesta a escelatŭ la piano, eşindŭ cea dintêiu, d-şóra Elena Florianŭ, fiica preşedintelui dela tribunalulŭ din Székely-Udvárhely.

*

Din Linz se scrie, că la 1. Iulie peste Austria de susŭ s'a descărcatŭ o ploiă torenţială, care a causatŭ mare pagubă sĕmĕnăturilorŭ.

*

Ḑiarele din Bucurescĭ spunŭ că comitetulŭ centralŭ alŭ partidului liberalŭ-conservatorŭ, întrunindu-se în séra de 19 Iunie şi deliberândŭ asupra situaţiei, a votatŭ în unanimitate următórea resoluţiuue: »Partidulŭ liberalŭ-conservatorŭ, credinciosŭ constituţiunii, consideră revisuirea actuală şi darea apanagiului ca o violare a pactului fundamentalŭ, şi ia angajamentŭ d'a lucra pentru a reîntrá în legalitate.«

*

»Monitorulŭ Oficialŭ« de aḑĭ spune, că grădina botanică a Universităţii din Bucurescĭ, care se va transferá pe loculŭ anume destinatŭ din valea Cotrocenilorŭ, se va transformá în grădină botanică şi zoologică.

*

D. Toma Vasilescu, proprietarŭ de vii la Urlaţĭ, printr'o scrisóre adresată »Românului,« propune, ca remediu pentru distrugerea filoxerei, tutunulŭ. Dacă s'ar sădi tutunŭ în vii, pe rîndurĭ cum sunt viţele, elŭ va păzí la tóte metamorfozele parasitului sĕ'lŭ atace prin

---

*) Arŭ avea hazŭ, cândŭ comitetulŭ parohialŭ s'ar scuzá la Consistoriu, că n'a pututŭ rectificá mancităţile pe 1882 din causă că a încheiatŭ socotelile pe 1883 şi pe 1884. —

mirosulŭ sĕu. D. Vasilescu a făcutŭ esperienţă asupra altorŭ insecte şi efectulŭ a fostŭ hotărîtorŭ. N'ar fi rĕu sĕ se facă încercare.

*

„România“ publică blestemulŭ, cu care se încheiă hrisovulŭ sobornicescŭ alŭ marelui şi bunului Matei Vodă Basarabŭ, cu data dela 27 Novembre 1641, prin care a desrobitŭ moşiile mănăstirestĭ din mânile călugărilorŭ grecĭ ce le cotropiseră şi le precupeţéu. Blestămulŭ este îndreptatŭ în potriva orĭ-cui ar înstrĕiná moşiile mănăstireştĭ. Cu acésta »România« voiesce sĕ combată votarea domeniului coronei, care se compune din fóstele moşii mănăstireştĭ.

*

„L'Indépendance roumaine« comunică, că generálulŭ Penciovicĭ a plecatŭ în Banatŭ, unde comisiunea de delimitare a grăniţerilorŭ din Austro-Ungaria şi România îşĭ va reîncepe lucrările.

*

Se scrie din Varşovia, că generalulŭ guvernatorŭ rusŭ Gurco a eschisŭ, fără esceptiune, clasa înaltă polonă de a lua parte la acţiunea de ajutorare a inundaţilorŭ. Causa e temerea de agitaţiunĭ.

*

Din Odessa se scrie, că adjutantulŭ de gendarmeriă Gidşeu a fostŭ ucisŭ din motive politice de către servitorulŭ sĕu şi amanta acestuia Agafia Korolevicĭ, fiica unui preotŭ. Se dice că adjutantulŭ ar fi pusŭ de mai înainte mâna pe importante memorii nihiliste, care după omorîrea lui nu s'au mai găsitŭ. Agafia Korolevicĭ a fostŭ şi ea arestată în dilele acestea.

*

In cercurile parlamentare din Paris se vorbesce, că proiectulŭ de revisuire a constituţiunii, în casŭ de a se primí de cameră, senatulŭ îlŭ va respinge. Prin proiectulŭ camerii, membrii familielorŭ domnitóre se eschidŭ dela presidenţa republicii.

*

Ţarulŭ Rusiei va merge în Zoppot, ca sĕ asiste la manevrle flotei germane. „Danziger Zeitung« asigură că cu acéstă ocasiune prinţulŭ de corónă alŭ Germaniei se va întêlní cu Ţarulŭ şi cu Ţarina.

*

Teatrulŭ regalŭ din Edinburgh, împreună cu mai multe case dinprejurŭ, au arsŭ cu totulŭ, prefăcêndu-se în cenuşă. Paguba este fórte mare. Ómenĭ n'au peritŭ, din fericire, nicĭ unulŭ.

*

In Algeria escesele în contra Jidovilorŭ continuă. La 1 Iulie n. iarăşĭ s'au jăfuitŭ prăvăliile. Mai mulţĭ Jidovĭ au fostŭ rănitĭ şi urmăriţĭ până la palatulŭ guvernatorului. Unŭ Jidovŭ a fostŭ omorîtŭ.

*

Intre óspeţii dela băile Schmiedeberg, aprópe de Wittenberg, se află şi unŭ elefantŭ din circulŭ americanŭ Merkel. Elefantulŭ sufere de reumatismŭ. S'a dedatŭ fórte bine cu lumea din Schmiedeberg, pare c'ar fi trăitŭ tótă viaţa cu ea.

Discursulŭ d-lui V. Babeşŭ.

raportorulŭ comisiunei de 30 a conferinţei din Sibiiu.

(Continuare şi fine din Nr. 102 alŭ Gaz. Trans).

Punctulŭ alŭ VII-lea sună:

»Fiindcă prosperarea statului e condiţionată de mulţămirea tuturorŭ civilorŭ sĕi, éră prin protegerea unei naţionalităţĭ şi suprimarea celorlalte, se provócă nemulţămire, se turbură liniscea între concetăţenĭ şi se nutresce ură reciprocă: partida naţională va luptá contra tuturorŭ tendinţelorŭ de maghiarisare, manifestate din partea organelorŭ statului, pe cale directă sĕu indirectă, ca încontra unorŭ fapte nepatriotice.«

Aşa credŭ, că după cele multe argumente, aduse în contra tendinţelorŭ de maghiarisare, acestŭ punctŭ n'are trebuinţă de o ulterioră aplicare şi motivare. (Aşa este).

Punctulŭ alŭ VIII-lea sună:

»In cestiunile libertăţilorŭ publice comune, peste totŭ, precumŭ şi în ale reformelorŭ necesarĭ în administraţiunea pupublică şi mai alesŭ în situaţiunea economică-financiară, respective în privinţa sarcinilorŭ publice, devenite ne mai suportabili, partida naţională va conlucrá frăţesce cu toţĭ aceia, carĭ mai vĕrtosŭ vorŭ ţîné contŭ de interesele şi bunăstarea poporului peste totŭ.«

Acestŭ punctŭ propriamente cuprinde aceea că, partida nóstră, deşí ea este o partidă de sine, care nu se póte contopí sĕu fusioná cu orĭ care altă partidă maghiară, în a cărei programă nu încapŭ postulatele nóstre naţionale şi anume recunóscerea nóstră ca individualitate naţională egalŭ îndreptăţită cu cea maghiară, ea totuşĭ este gata a conlucrá cu toţĭ aceia carĭ vorŭ tinde la reformarea dreptului publicŭ, a administraţiunei publice, a finaţelorŭ şi economiei statului peste totŭ, întru interesulŭ, adecă spre uşurarea sarcinelorŭ poporului. La discusiunea asupra acestui punctŭ, comisiunea Dvóstrĕ, fiind provocată dintr'unŭ incidente specialŭ, s'a pronunţatŭ şi în privinţa cestiunei, décă partisanii nostri, cu ocasiunea alegerilorŭ pentru Dietă, potŭ pactá cu partisanii guvernului maghiarĭ actualĭ şi i potŭ sprigini pe acestia? Pe basa acestei decisiunĭ, Comitetulŭ centralŭ alŭ Dvóstră, va esecutá acestŭ punctŭ astfelŭ, ca elŭ sĕ nu sufere interpretărĭ false.

In fine punctulŭ IX sună:

Cestiunea dualismului nefiindŭ astădĭ la ordinea dilei, partida naţională îşĭ reservă, a se pronunţá asupra ei la timpulŭ sĕu.«

Şi acest punctŭ, orĭ câtŭ de inofensivŭ pare el, voiau unii sĕ'lŭ modifice, fiindŭ că dualismulŭ atinge articolii XII şi XXII din 1867, noi prin punctulŭ acesta par' c'am trage la îndoială valórea acestorŭ legĭ sancţionate. S'a propusŭ decĭ, sĕu să stergemŭ punctulŭ întregŭ, sĕu să-i facemŭ acestŭ adausŭ: »Inţelegându-se de sine, că art. XII din 1867, pe câtŭ timpŭ stă în vigóre, este respectatŭ de noi.« Dar s'a reflectatŭ din alte părţĭ, că noi în generalŭ nu negămŭ valórea nicĭ unei legĭ, căcĭ din capulŭ locului amŭ enunciatŭ în fruntea programei nóstre, că activitatea nóstră va fi pe terenŭ legalŭ. Orĭ-ce mişcare, orĭ-ce acţiune vomŭ întreprinde, va fi cu respectarea legilorŭ în vigóre. Astfelŭ delăturându-se orĭ-ce urmă de dubietate în privinţa legalităţii nóstre, cu toţĭ ne-amŭ învoitŭ a susţiné şi acest punctŭ alŭ programei. Şi astfelŭ s'a făcutŭ posibilă susţinerea în totalŭ, în unanimitate a programei dela 1881, care recomandându-o, vĕ rogŭ, s'o adoptaţĭ şi d-v. totŭ asemenea. (Bravo! Sĕ trăiéscă! Primimŭ).

Primindŭ noi, în unanimitate programa, amŭ consultatŭ asupra esecutării ei, şi aci multŭ mai cu înlesnire amŭ ajunsŭ la convingerea că, între imprejurările neschimbate în carĭ ne aflămŭ, abia ni rĕmâne alta de făcutŭ, decâtŭ să susţinemŭ în esinţă nealterată resoluţiunea dela 1881, (Bravo; sĕ trăiéscă!) adecă: resistenţa pasivă la alegerile pentru dieta din Budapesta, în Transilvania: ér în celelalte părţĭ, cea mai încordată activitate.

Ni s'au făcutŭ, ce e dreptŭ, propunerĭ, atâtŭ ca sĕ decretămŭ activitatea pentru tóte părţile, câtŭ şi pentru passivitatea peste totŭ. Pentru activitatea peste totŭ, a pledatŭ unulŭ şi argumentulŭ i-a fostŭ celŭ de anĭ d'atâtea orĭ întonatŭ, că activitatea este viaţă, passivitatea mórte; că activitatea orĭ-câtŭ de sterilă ar fi ne deprinde la luptă, passivitatea la inerţiă, la inerţiă de carea şi aşa avemŭ pre multă! In teoriă şi generalitate, argumente fórte plausibile, dar la care s'a reflectatŭ din viaţa practică, cum activitatea în condiţiunĭ degrădătóre, activitatea de sclavŭ, activitatea cu mânile legate, unde nu poţĭ face decâtŭ ce voiesce tiranulŭ, pentru elŭ, ér nu pentru tine, acéstă activitate este o sinucidere, mai rea decâtŭ mórtea, căcĭ este şi dăunósă şi ruşinósă, este mórte morală! d'altă parte că, resistenţa passivă, precum o înţelegemŭ noi, nu însémnă neactivitate, ci numai abstinenţă dela urnă pentru dieta Ungariei, ér d'ací încolo cea mai încordată şi zelósă activitate. Astfel propunerea pentru activitate peste tot n'a fost sprijinită. Mai mulţĭ şĭ-au ridicatŭ graiulŭ pentru pasivitate peste totŭ, şi acestia cu grave motive practice. Las' c'au întonatŭ uniformitatea în ţinuta nóstră pe basa solidarităţii şi unităţii nóstre naţionale, dar ei totŭ d'odată au arĕtatŭ, că forţa de susŭ, ce în Transilvania se eserciază prin lege, colo în Ungaria şi în Bănatŭ nu este mai puţină — prin mĕsurile administraţiunei publice, în carĭ se concentră: forţă şi vicleniă şi corupţiune, căcĭ alegerĭ libere nu esistă în constituţionalismulŭ maghiarŭ. Cu tóte acestea, nicĭ acéstă propunere n'a întrunitŭ maioritate, avêndu-se şi astă dată cu totŭ de adinsulŭ în vedere diferinţa situaţiunei legale între Transilvania şi între celelalte părţĭ ungaro-banatice, dicêndu-se că precâtŭ timpŭ Românii din Transilvania, maioritatea ţĕrii, care pórtă maioritatea sarcinelorŭ publice, prin legĭ, adecă prin ceea-ce decretă uniunnea-fusiune, ignorândŭ votulŭ lorŭ şi esecutându-se în contra lorŭ, şi prin cea electorală, creată espresŭ în contra lorŭ pentru reducerea lorŭ la o valóre minimală degradatóre, au consciinţa degradărilorŭ şi simţulŭ onórei şi demnităţii lorŭ naţionale, ei nu se potŭ înfăţişá şi ca sĕ participe la dieta din Budapesta, fără a se degradá şi devalvá şi ei însişĭ! (Vocĭ: ar fi o mare batjocură!) Las' sĕ ne devalveze alţii, fără vina nóstră; acésta n'o putemŭ împedecá în faţa puterii de statŭ superióre, carea-i aperă; dar noi sĕ nu primimŭ! (Aşa este!) Décă cineva mĕ invită cu sine la mésă, dar îmĭ pune condiţiunea, ca sĕ nu vinŭ în deplină valórea mea, ci numai mititelŭ, umilitŭ şi smeritŭ, ca sĕ pótă face cu mine ce va vrea, chiar sĕ-şĭ bată jocŭ de mine, eu unulŭ nu m'aşŭ duce, şi de bună sémă că, omŭ cu simţŭ şi stimă de sine, nu se va duce. (Bravo, aşa este!) Aşŭ vré eŭ sĕ vĕdŭ pre d-nulŭ prim-ministru Tisza, ce ar dice, décă noi bună óră l'amŭ fi învitatŭ la acéstă adunare a nóstră, apoí aicĭ l'amŭ tractá ca pe unŭ szolgăbirĕu, sĕu şi mai puţinŭ, şi cândŭ s'ar plânge şi nĕcăjí, noi l'amŭ cam mai şi insultá şi i-amŭ arĕtá uşa, cum facŭ şi ei cu deputaţii nostri, cândŭ li arĕtă calea către Bucurescĭ! (Aşa este. Bravo. Sĕ trăiéscă!)

Écă basa cea mai legală pe lume, pentru resistenţa pasivă a Românilorŭ ardelenĭ. Acéstă basă legală însă lipsesce Românilorŭ din Ungaria şi Banatŭ. Abusurĭ de lege şi de putere suntŭ şi acolo nenumĕrate, ca pretutindenea sub stăpânirea d-nilorŭ Maghiarĭ; se falsifică listele, se corumpŭ şi forţéză alegĕtorii, se minte şi se înşală ca dup'o sistemă; ba prin lege şi administraţiune se împartŭ cercurile electoralĭ câtŭ se póte mai nedreptŭ, printre Românĭ venindu-se câte 40, 50, ba şi peste 90 mii de suflete pe unŭ cercŭ, bunăóră în Caransebeşŭ şi pre unde numai se póte, Românii împărţindu-se prin cercurĭ de altă naţionalitate, ca sĕ fie paralisatŭ votulŭ lorŭ, pe cândŭ cercurile maghiare rarŭ trecŭ preste 30 de mii, fórte desŭ însă abia au câteva puţine mii de suflete, şi pururea astfelŭ se arondiséză şi aci alegătorii, anume décă suntŭ guvernamentalĭ, pururea astfelŭ se conscrie, ca sĕ pótă maiorisá pe nemaghiarĭ, dar celŭ puţinŭ în privinţa censului nu este deosebire între cetăţenii de diferite naţionalităţĭ. Cu ocasiunea acestorŭ consideraţiunĭ, ni-s'a amintitŭ ca esemplu casulŭ din Hont, unulŭ dintre comitatele cele mai bine administrate cu poporaţiune mestecată, maghiară şi slavă, din care comitatŭ s'a publicatŭ prin foile oposiţiunei maghiare textulŭ autenticŭ alŭ unei circulare secrete a vice-comitelui, către subprefecţĭ prin care li se demândă sĕ mijlocéscă a se compune listele alegĕtorilorŭ astfelŭ, ca cei dubii şi cei oposiţionalĭ de notorietate în orĭ-ce modŭ sĕ fie lipsiţĭ, de votŭ! şi s'a disŭ, că décă în comitate chiar cu Maghiarĭ se face asemenea, ne putemŭ închipuí, cum se lucréză în cele cu Românĭ! Cu tóte acestea, abusurile se potŭ preîntêmpiná prin o bună veghiare şi o resolută, firmă păşire în contra lorŭ, şi o neîncetată combatere şi blamare a lorŭ în publicitate, pe cândŭ cu legea rea nu-ţĭ poţĭ trage séma. Din casurĭ ca celŭ din Hont învĕţămŭ a cunósce încă o causă, pentru carea înaltulŭ guvernŭ maghiarŭ, atâtŭ de multŭ îşĭ alege organele şi aplică printre Românĭ totŭ ómenĭ străinĭ şi fără consideraţiunĭ, ferindu-se de ómenĭ de ai noştri ca de ciumă! Şi aci ni se deslégă enigma, pentru ce ei, domnii nostri, în Caraş-Severin, de curêndŭ făcură atâta toiŭ şi atâtea fărădelegĭ, alarmară ţéra întrégă, ca sĕ împedece realegerea românului Simonescu de vice-comite, măcar că i recunosceau acestuia diliginţă şi capacitate eminentă, şi măcar că aparţinea partidei guvernamentale. Se temeau adecă de onorabilitatea lui ca Românŭ (Bravo!) şi sĕ fimŭ mândri şi sĕ dămŭ mulţămită cerului, că puţinĭ fórte puţinĭ Românĭ avemŭ, atâtŭ de stricaţĭ şi degradaţĭ, ca sĕ pótă avé încredere în ei domnii Maghiarĭ dela putere! (Bravo, aşa este.)

După tóte acestea, domnii mei, credŭ că potŭ încheia mai avêndŭ numai a vĕ ceti proiectulŭ de resoluţiune, prin a cărui primire vĕ rogŭ a încuviinţa propunerea Comisiunei D-vóstre de 30. Acestŭ proiectŭ e scurtŭ şi sună aşa:

Representanţii alegĕtorilorŭ românĭ din tóte părţile locuite de Românĭ de sub corónа s-lui Stefanŭ, adunaţĭ în numĕrŭ de 156 la Sibiiu în conferinţă, cu scopŭ de-a lua în consideraţiune situaţiunea statului peste totŭ şi a naţiunei române în specialŭ, şi pe basa acestei situaţiunĭ a se consultá şi a decide asupra atitudinii alegĕtorilorŭ românĭ faţă cu alegerile pentru dieta proximă din Pesta;

constatândŭ că situaţiunea dela 1881 încóce nu s'a schimbatŭ întru nimicŭ spre mai bine şi că de susŭ dela putere nu s'a ţinutŭ sémă câtu-şĭ de puţinŭ de durerile şi trebuinţele poporului românŭ, ba tendinţele de prigonire naţională au devenitŭ totŭ mai pronunţate şi nesuferite;

constatândŭ prin urmare că în faţa acestorŭ triste esperienţe nu le rĕmâne Românilorŭ altŭ mijlocŭ legalŭ de apĕrare decâtŭ acela, pe care şi l'au alesŭ la 1881, decidŭ după o seriósă consultare;

a se susţiné şi mai departe în întregŭ cuprinsulŭ sĕu programa adoptată la anulŭ 1881 precum şi politica de resistenţă pasivă pentru Românii din Trănsilvania, iar pentru cei din Bănatŭ şi Ţéra Unguréscă continuarea luptei oposiţionale naţionale active.

Pentru esecutarea programei şi pentru conducerea ţinutei politice adunarea numesce din sênulŭ sĕu unŭ comitetŭ centralŭ de 12 membrii, însărcinatŭ a face intre marginile legilorŭ totŭ ce va aflá de lipsă şi folositorŭ, atâtŭ cu privire la alegerile dietale proxime, câtŭ şi faţă cu alegerile municipale şi peste totŭ pentru apĕrarea causei române naţionale şi pentru luminarea opiniunei publice în ţéră şi în străinĕtate.«

Incheiŭ rugându-vĕ încă odată, sĕ primiţĭ, în unanimitate. (Bravo! Primimŭ, primimŭ! Sĕ trăiéscă,)

Dare de sémă

despre esecutarea conclusului de activitate a conferinţei generale din Sibiiu pentru alegerile de deputaţĭ la dieta din Budapesta în comitatulŭ Selagiu.

Selagiu, în Iunie 1884.

Reîntorcêndu-se delegaţii dela conferinţa din Sibiiu, îndată conchiemară alegĕtorii în tóte 5 cercurile electorale pentru darea de sémă.

Alegĕtorii în tóte cercurile au primitŭ cu bucuriă şi cu entusiasmŭ programa reînoită şi conclusiunile conferinţei generale, în esecutarea cărora aşteptă instrucţiunile ulterióre ale comitetului centralŭ comitatensŭ esecutivŭ, care prin preşedintele Georgiu Popŭ încă era conchematŭ la Zelau pe 16-a l. c.

Intrunindu-se comitetulŭ centralŭ şi constatându-se de nou, că deşi noi Românii, în mare maioritate de 3/4 părţĭ formămŭ comitatulŭ Selagiu, şi nu poporŭ proletarŭ, ci toţĭ proprietarĭ de pămêntŭ, carĭ după legea electorală din Ungaria arŭ avé să formeze maioritate în tóte 5 cercurile electorale, însă prin comisiunile — la carĭ nu se denumesce nicĭ unŭ membru de românŭ — conscriitóre şi respective rectificătóre a listelorŭ electorale suntŭ eliminaţĭ, până cândŭ neromânii suntŭ per capitem înscrişĭ ca alegĕtorĭ, — numai în cerculŭ electoralŭ alŭ Cehului Silvaniei avemŭ maioritatea absolută a alegĕtorilorŭ de 1600 faţă cu 500 Maghiarĭ, Armenĭ şi Jidanĭ, ţinêndu-se contŭ de imprejurările nefaste ale sistemului de statŭ actualŭ, cândŭ de susŭ până josŭ cei carĭ mânuéză puterea suntŭ conjuraţĭ în contra nóstră şi că locurile de alegere suntŭ puse tóte în locurĭ neromâne nouĕ duşmănóse, pe unde le găsescŭ pe la marginile cercurilorŭ electoralĭ în Zelău, Dioşodŭ şi Cehŭ, la depărtarea masse alegĕtorilorŭ românĭ de 30—60 chilometre; unde apoi pentru noi Românii nu esecutarea alegerei, ci simpla însinuare a candidaturei este împreunată cu periclulŭ vieţei, — din aste motive s'au luatŭ faţă de esecutarea conclusélorŭ confer. gen. următórele decisiunĭ:

a) A se susţiné candidatura de deputatŭ naţionalŭ a d-nului Georgiu Popŭ în cerculŭ electoralŭ alŭ Cehu-

lui Silvaniei pusă deja în adunarea electorală cercuală în 9 Iunie, ţinută în Băsescĭ;

b) In cerculŭ electoralŭ alŭ Tasnadului a efeptuĭ alegerea candidatului cu programa opoziţională moderată a contelui Alesandru Károlyi, care a cerutŭ sprijinulŭ Românilorŭ;

c) In cercurile electorale Zelău, Dioşodŭ şi Şicleu, unde candidaţii Maghiarĭ nicĭ că au reflectatŭ la alegătorii românĭ, s'a datŭ alegĕtorilorŭ consiliu, sĕ rĕmână în abstinenţă.

Cu esecutarea concluselorŭ s'au însărcinatŭ comitetele esecutive cercuale, dela carĭ — din causa defectuóselorŭ serviţii postale — încă n'am primitŭ rapórtele detaiate, aşa suntemŭ necesitaţĭ în raportulŭ acesta a ne margini numai la cele întêmplate în cerculŭ electoralŭ alŭ Cehului Silvaniei.

Mai nainte de a intra în descrierea detaiată a luptei electorale pentru caracterisarea aceleia aflămŭ de lipsă a-o schiţa în liniamintele generalĭ şi anume:

Maghiarii din cerculŭ acesta în conţelegere cu guvernulŭ vĕdêndu-şĭ inferioritatea lorŭ atâtŭ materială cât şi spirituală şi numerică faţă de Românĭ, s'au aliatŭ cu evreii, punêndŭ candidatura neo-maghiarului **Nemény Ambrus**, unŭ omŭ carele, precumŭ se dice mai înainte s'a numitŭ Neumann Abraham, până-şĭ câştigă diploma de maghiarŭ cu 50 cruceri, redactorŭ la fóia oficiósă jidano-maghiară „Pester Lloyd" din Budapesta, ca aşa sĕ-şĭ facă tovarăşĭ pe toţĭ sdrenţoşii de evrei din cerculŭ electoralŭ; apoi afară de fondulŭ de disposiţiune şi fondulŭ „alianţei evreiescĭ."

Asta au recunoscut-o pretinşii conducătorĭ ai Maghiarilorŭ. Moni Gyula, fostŭ deputatŭ din partida oposiţională estremă, în cei 3 anĭ din urmă, care fiindŭ interpelatŭ, cum se póte, ca dânsulŭ ca Maghiarŭ cu programă oposiţională estremă sĕ aducă în cercŭ unŭ jidanŭ străinŭ cu programa tiszaistă? — a rĕspunsŭ purŭ şi simplu: „Mie-mĭ trebue unŭ omŭ, care sĕ-mĭ restitue cheltuelile de acumŭ treĭ anĭ, apoi mai bine de-o sută de orĭ unŭ jidanŭ, decâtŭ unŭ daco-românŭ."

Altŭ pretinsŭ conducĕtorŭ alŭ Maghiarilorŭ, Benkö Gyula fiindŭ apostrofatŭ pentru candidatura lui Neményi, a rĕspunsŭ în publicŭ: „Noi Maghiarii nu putemŭ sĕ alegemŭ, faţă de Românĭ, apoi şi noi şi poporulŭ alegĕtoriu fiindŭ sĕracĭ şi storşĭ de tóte puterile materialĭ prin sistemulŭ de guvernare de acumŭ, nouĕ tuturorŭ ne va veni fórte bine, ne vomŭ ajuta multŭ, decă din incidentulŭ alegerei vomŭ aduce în circulaţiune în cerculŭ electoralŭ alŭ Cehului 20—30 mii de florini banĭ jidovescĭ." Astfelŭ este morala politică a Maghiarilorŭ preste totŭ şi în specialŭ aicĭ la noi.

Şi acum sĕ intrămŭ în descrierea detaiată a luptei electorale.

Puţinĭ maghiarĭ aliaţĭ cu armenii şi cu jidanii pe Neményi Ambrus în 5 Iuniu ilŭ primiră în loculŭ electoralŭ Cehu, cu pórtă de triumfŭ, şi cu unŭ ospĕţiu aranjatŭ pentru toţĭ, carĭ curseră din tóte părţile la tĕrgulŭ de septĕmână, ce i-a costatŭ 2000 de florinĭ, precum se dice, aconto candidatului.

De atuncĭ şi până în diua alegerei a urmatŭ totŭ feliulŭ de terorisărĭ, abusŭ de putere a tuturorŭ oficianţilorŭ dela celŭ mai micŭ până la celŭ mai mare, din tovărăşia cărora, ca în totdeuna aşa şi acum, n'a putută sĕ lipsescă nicĭ episcopulŭ Szabó János din Gherla, care prin secretarulŭ sĕu Pordea a infestatŭ şi acum, ca acum treĭ anĭ, pe devotaţii şi buni preoţĭ cu neruşinatele sale pretenţiunĭ de a conduce poporulŭ alegĕtorŭ în partea lui Tisza.

Afară de asta a năvălitŭ prin Jidanii numĕroşĭ, carĭ se află aşedaţĭ în comunele rurale ca cârciumarĭ şi arendaşĭ, au începutŭ corupţiunile cu bĕuturĭ şi banĭ, li se îmbiau alegĕtorilorŭ se şédă la mésă, sĕ mânce şi sĕ bea până în diua alegerei în restimpŭ de 2 sĕptĕmânĭ, fără ca sĕ plătéscă; li se ofereau dela 5 până la 10 fl. pentru unŭ votŭ, éră judiĭorŭ comunalĭ şi ómenilorŭ economi mai de frunte, docinţilorŭ şi preoţilorŭ li se promitéu dela 20 până la 200 de florinĭ.

Şi când au vĕdutŭ, că cu tóte mijlócele astea infernale nu potŭ seduce pe bunii şi credincioşii alegĕtorĭ românĭ, atuncĭ sub pretextulŭ de nimicŭ, că agitéză în contra întregităţii statului maghiarŭ şi că aţîţă popórele unulŭ în contra altuia, s'au apucatŭ a persecută pe înţeleginţă şi imediatŭ înainte de alegere cu 2—3 dile au deţinutŭ prin gendarmĭ şi escortatŭ în temniţă pe bravulŭ preotŭ din Asuagiulŭ de josŭ Stefanŭ Achimŭ, au datŭ ordinŭ de escortare în contra preoţilorŭ Laurenţiu Caba din Garosleu, Petru Popŭ din Tranişiŭ, Vasiliu Gavrişŭ din Odescĭ, Ioanŭ Marcu din Nadişŭ, Petru Caba din Cheud, Teofilŭ Dragomirŭ teologŭ din Năpradea.

Au deţinutŭ pe proprietarulŭ şi învĕţătorulŭ Petru Robŭ din Oarţa de josŭ şi pe Vasiliu Munteanu proprietarŭ în Tămădescĭ; au luatŭ sub investigare pe învĕţătorulŭ Cavrilŭ Aluaşŭ din Babţa, pe Ioanŭ Budelecanŭ învĕţătorŭ în Giurtelecŭ, Petru Danciu învĕţ. în Cheudŭ şi au lăţitŭ faima, că au sĕ deţină şi sĕ escorteze pe toţĭ preoţii şi învĕţătorii, ca sĕ întimideze şi teroriseze pe alegĕtorii românĭ; gendarmii au inundatŭ cerculŭ electoralŭ şi era de ajunsŭ ca doi inteligenţĭ sĕ convină ca sĕ fie denunciaţĭ prin Jidanĭ şi apoi arestaţĭ.

Cu tóte astea cu viuă bucuriă constatămŭ, că alegĕtorii românĭ, cu esceptiunea de vr'o 50—60 de votanţĭ, parte sevitorĭ evreescĭ, parte ómenĭ prăpădiţĭ, bĕntorĭ, între carĭ şi uniculŭ deplorabilŭ şi beţivulŭ învĕţătorŭ din Ormeşŭ — Ioanŭ Popŭ, — au rĕmasŭ statornicĭ şi devotaţĭ sântei cause naţionale.

Eră cava sublimŭ şi măreţŭ a vedé pre preoţii şi învĕţătorii deţinuţĭ, cându ei cu inspiraţiunea adevĕraţilorŭ martirĭ şi totdeodată cu fală şi resoluţiune românéscă urmau gendarmii la judecătorii şi în temniţile unguresci; până cându bravele lorŭ neveste lăsate de ei acasă, adunau şi însufleţiau pe alegĕtori prin comune şi i conducea la loculŭ alegerei. Dintre cele mai multe brave de acestŭ soiu, numimŭ pe preotésa din Asuagiulŭ de josŭ Elena Achimŭ nasc. Popŭ.

C'unŭ cuvêntŭ toţĭ românii şi tóte româncele dela micŭ până la mare 'şĭ-au făcutŭ datorinţa, şi aci nu putemŭ întrelăsă a nu numi şi a nu-i aduce mulţumită şi pe astă cale bravei fiice a naţiunei Elisa Cocianu, născută Popu, soţia lui Florianŭ Cocianŭ advocatŭ în Cehŭ, a cărei casă ospitală în totdéuna aşa şi acumŭ, în timpulŭ mişcărilorŭ electorale, a fostŭ deschisă tuturorŭ Românilorŭ, carĭ au aflatŭ acolo scutŭ, încurajare şi alimentare în mânia barbarismului maghiarŭ de terorisare, atacându-i în două rĕndurĭ în têmpŭ de nópte casa, sfărîmându-i jaluşiile şi ferestrile.

Nu voimŭ sĕ abusămŭ de paciinţa publicului cetitorŭ, cu detaiarea mai departe a miserabilelorŭ mĕsurĭ de terorisărĭ şi de corteşirĭ maghiaro-jidane-armenescĭ, carĭ şi aşa sunt tuturorŭ cunoscute; trebue însĕ sĕ notificămŭ, că pe lângă tóte aste noi amŭ mai avutŭ sĕ luptămŭ şi cu elementele naturalĭ, ca şi cum toţĭ şi tóte s'ar fi conjuratŭ în contra nóstră.

Incă din 17 a. l. c. a începutŭ a cădé în continuŭ ploĭ torenţiale, în urma cărora s'au desfundatŭ căile, au esundatŭ tóte văile şi riurile într'unŭ gradŭ şi într'o mĕsură de care bătrênii în restimpŭ de 50 de anĭ abia îşĭ mai aducŭ aminte sĕ se mai fi întêmplatŭ, acestea au derîmatŭ şi au dusŭ tóte podurile şi au făcutŭ comunicaţiunea cu trăsurĭ imposibilă.

In mânia acestora, totuşĭ alegĕtorii românĭ şi din comunele mai îndepărtate pe sub codrulŭ Selagiului sub conducerea bravilorŭ preoţĭ şi învĕţătorĭ, carĭ mai rĕmaseră liberĭ, s'au concentratŭ în preséra alegerei în comuna Băsescĭ, situată în vecinătatea Cehului, trecêndŭ văile esundate cu periclitarea vieţii, luândŭ cei tinerĭ pe cei bĕtrânĭ în spate, ca odinióră Aenea pre tatălŭ sĕu.

Alegĕtorii din comunele situate preste Someşulŭ furibundŭ esundatŭ peste ţermurii naturalĭ în depărtare de unŭ Chilometru, avură şi mai grozavă sórte: aceia în lipsa unui podŭ stabilŭ au fostŭ siliţĭ a trece éră cu bravĭ preoţĭ în frunte în ruptulŭ capului, cu podurĭ şi luntrii primitive ambulante cu abnegaţiunea şi cu pericolulŭ de vieţă, dar cu devisa:

„Trăimŭ sĕu murimŭ; trecemŭ, că ne chémă datorinţele sacre faţă de prea multŭ certata şi maltratata nóstră naţiune română."

(Va urma).

Varietate.

Intâia înălţare la cerŭ.

(legendă italiană poporală lucrată de G. B.)

Sudorile îi curgeau de pe faţă; dar sântulŭ Iosifŭ ciоplea mereu şi se bucura în inima sa, vĕdêndŭ că lucrulŭ înaintéză totŭ cu bine. Lângă dânsulŭ pe o grămadă de surcele sta Cristosŭ, copilulŭ, înaintea casei. Din vreme în vreme elŭ se uita cum sĕ rotundiau bârnele sub barda tatălui sĕu — a evlaviosului lemnarŭ; apoi îşĭ întorcea érăşĭ capulŭ şi atuncĭ gândurile lui sĕ înălţau la cerŭ. Unŭ mare dorŭ cuprinse atuncĭ inima lui, unŭ dorŭ după cerescului sĕu părinte şi bucurosŭ arŭ fi voitŭ acum, sĕ se afle în raiŭ, în adevĕrata-i casă. Dorulŭ sĕu isbucnĭ într'o ferbinte rugăciune, ér Maria, care necontenitŭ priveghia pe fiulŭ sĕu, se ruga alăturea cu elŭ; şi rugăciunea curată — spunŭ cărţile sânte — o aude totdéuna Dumnedeu!

Grămada de surcele se prefăcŭ — minune! — într'unŭ crinŭ albŭ ca lumina sórelui, ér' între foile lui strălucia faţa dalbă a lui Christosŭ. Crinulŭ prinse a se 'nalţa mereu către cerŭ şi se 'nălţă mereu, căcĭ cotorulŭ creştea, creştea şi ér' creştea. Şi astfeliu dusŭ de crinŭ ajunse Christosŭ cu grabă la hotarele ceriului, eşĭ din foile flórei şi 'şĭ îndreptă paşulŭ spre porţile fericite.

Sf. Petru bătrênulŭ le deschise cu multă grabă şi bucuriă şi aşa intră Christosŭ în împĕrăţia tatălui, care 'lŭ primi cu veseliă, ilŭ strînse în braţele sale şi'lŭ sărută pe frunte. Mare veseliă se făcŭ atuncĭ în tótă întinderea cereştei împĕrăţiĭ!

După câtă-va vreme de poveste, dise dumnedeescului tată către Sf. Petru, portarulŭ raiului: „Mergĭ, înţeleptule bătrêne, şi pórtă pe fiulŭ meu prin împĕrăţia cerescă, după care a doritŭ şi din care a lipsitŭ atâtŭ amarŭ de anĭ!" — Cu bucuriă plecă Petru înţeleptulŭ, sĕ împlinéscă porunca domnului sĕu şi alăturea cu elŭ mergea Christosŭ, veselŭ că póte sĕ se împărtăşescă de fericirea raiului, după greulŭ traiului de pe pămêntŭ.

Pe drum îi tâlmăcia Petru tóte, câte le vedeau ochii lui, ér elŭ se bucură şi-i mulţămiă bătrênului pentru bunătatea lui. Şi aşa ajunseră din vorbă 'n vorbă într'unŭ locŭ frumosŭ, în mijloculŭ căruia creştea tristă şi singură nişte trestiă. Se miră copilulŭ de ea şi întrebă pe Petru: „Bătrêne, cum póte creşte astă părăsită trestiă la aşa mândru locŭ?" — „Astă trestiă, rĕspunse Petru, ţi-o vorŭ pune josŭ pe pămêntŭ în mână în locŭ de sceptru, şi în acestŭ chipŭ te vorŭ batjocori. —"

Mai departe mergêndŭ găsiră'n altŭ locŭ unŭ sĕlbaticŭ măracine cu ghimpĭ ascuţiţĭ şi aprigĭ. „Petre" grăi Chrisosŭ, „cum de creşte şi sĕlbaticulŭ mărăcine între frumósele roze, între crinĭ şi viorele?" — Petru rĕspunse: „din ghimpii lui ómenii îţĭ vorŭ face pe pămêtŭ o coróna, pe care ţi-o vorŭ pune pe frunte, curgêndu-ţĭ astfelŭ sângele în marĭ picăturĭ!" — Atuncĭ se întristă copilulŭ şi fugi în grabă de mărăcinele cu ghimpii aprigĭ şi ascuţiţĭ.

Aşa fugindŭ dete elŭ peste o întinsă ogradă, în care o mulţime de ómenĭ ciopliau cu mare zelŭ două bârne: aşchiile săriau în marĭ depărtărĭ şi lucrătorii sĕ siliau şi se 'mbărbătau mereu la lucru, ér' sĕ se dea la odihnă nicĭ de cum nu voiau. — „Loculŭ ăstorŭ ómenĭ necăjiţĭ," dise Christosŭ, „nu póte fi în cerŭ. Larma, ce facŭ cu bărdile lorŭ, turbură liniştea raiului. Dar ce lucră ei în împĕrăţia, în care ar trebuĭ sĕ fiă numai dile de sĕrbătóre?" — „Aştĭ ómenĭ nĕcăjiţĭ, grăi érăşĭ Petru, cioplescŭ acum cele bârne grele, din ele apoi vorŭ face mai târdiu crucea, pe care te vorŭ rĕstigni josŭ pe pămêntŭ ómenii!" — Bucurosŭ nu i-arŭ fi mărturisitŭ Petru acésta, dacă nu sa'rŭ fi aflatŭ în cerŭ, unde minciuna nu găseşte adăpostŭ. Christosŭ suspină din adînculŭ inimei şi rĕmase măhnitŭ amarŭ.

Mai grabnicŭ, decâtŭ întâiaşĭ dată fugi bietulŭ copilŭ de uriciósa ogradă; dar acum ajunse la o vatră, pe care ardea unŭ focŭ mare, ér lângă vatră lucrau cu dălţĭ şi cu ciocane nisce faurĭ cu mânecile suflecate şi cu feţele înegrite; scânteile săriau departe de sub ciocanele lorŭ. Christosŭ nu îndrăsni sĕ mai întrebe, ce lucră aceştĭ faurĭ; dar Petru socotindŭ, că unde-au mersŭ multulŭ, sĕ mérgă şi puţinulŭ, îşĭ chibzui vorba şi grăi: „Aştĭ faurĭ batŭ cuele, carĭ vorŭ strĕpunge pălmile şi picióreie tale, şi mai batŭ suliţa, care va strĕpunge cóstă ta, din care sânge şi apă va eşi!

Atuncĭ începŭ Christosŭ a plânge, a se bocĭ cu glasŭ tare şi nu îndrăsni sĕ mai mérgă cu Petru, ci se întórse în fugă la tatălŭ sĕu. — „De ce plângĭ copile?" întrebă ceresculŭ părinte, cândŭ ilŭ vĕdŭ plângêndŭ cu atâtŭ amarŭ. — „Vai!" dise suspinêndŭ copilulŭ, „amŭ vĕdutŭ trestia, ce'mĭ vorŭ da în mână ómenii dreptŭ sceptru şi coróna de ghimpĭ, cu care mĕ vorŭ încorona şi crucea, pe care mĕ vorŭ pune şi cuele, ce îmĭ vorŭ strĕpunge pălmile şi picióreie, şi suliţa ce îmĭ va frânge cósta storcându-mĭ sânge şi apă din ea. Nu voescŭ, sĕ mĕ mai întorcŭ pe pămêntŭ, unde mĕ aşteptă atâtea chinurĭ şi suferinţe, mai bucurosŭ voescŭ sĕ trăiescŭ aicĭ în raiu, cu tine, tatălŭ meu!" — Domnulŭ clătină din capŭ. Ii părea rĕu, că Petru îĭ desvălise lui tristulŭ viitorŭ şi sĕ mâniă pe bĕtrânulŭ bĕtrênŭ. Dar însărşitŭ dise: „Ce, fiulŭ meu, nu voescĭ sĕ mântuescĭ dară lumea de pĕcatele, ce o apasă şi vrei sĕ te împărtăşescĭ de strĕlucirea şi fericirea raiului, fără a te fi făcutŭ vrednicŭ de ea?" Atuncĭ începŭ Christosŭ érăşĭ a plânge şi dise: „Nu, nu, voescŭ. Trimite-mĕ îndărătŭ pe pămêntŭ unde mĕ aşteptă atâtŭ amarŭ şi chinŭ!"

Şi abia grăi elŭ aceste vorbe şi érăşĭ se vĕdŭ înaintea casei lui Iosifŭ, pe grămada de surcele. Şi uitându-se la tatălŭ sĕu cum rotundia cu barda bârnele sale, îşĭ-aducea aminte de ograda din raiŭ şi de lemnarĭ, ce lucrau la crucea sa şi..... zîmbia!.....

Diverse.

Atentatulŭ nihilistŭ din Odessa. — Jertfa acestui atentatŭ a fostŭ ajutantulŭ gendarmeriei de acolo, căpitanulŭ Gidşeu. Elŭ nu era însuratŭ şi totdéuna avea în casa sa unŭ gendarmŭ şi unŭ servitorŭ. Acesta făcuse cunoscinţă cu o tînĕră şi frumósă fată, care adeseorĭ trată pe servitorŭ cu vinŭ, bere şi rachiu, şi-i dăruiă chiarŭ banĭ. In dilele din urmă, acésta fată, care a fostŭ presentată şi gendarmului ca iubita servitorului, venea adeseorĭ în locuinţa acestuia şi rĕmânea aci chiar preste nópte. Aşa s'a întêmplatŭ şi în fatala nópte spre 24 Iunie c. Gidşeu veni acasă pela 3 ore nóptea dintr'unŭ restaurantŭ şi porunci servitorului sĕ-lŭ deştepte la 8 ore de diminéţă. Cam după o óră Gidşeu năvăli în odaia servitorului sĕu, strigândŭ după ajutorŭ. Servitorulŭ iute aprinse lumina, vĕdŭ că stăpânulŭ sĕu e peste totŭ plinŭ de sânge, şi ajutându-i sĕ se aşede în patulŭ sĕu, ilŭ întrebă ce s'a întêmplatŭ. Căpitanulŭ însă nu putea vorbi nimicŭ, ci privia fixŭ înaintea sa. Servitorulŭ fugi iute afară, ca sĕ cheme gendarmulŭ. In momentulŭ acela însă audi o împuşcătură. Gendarmulŭ şi servitorulŭ alergară în cameră şi găsiră pe căpitanulŭ zăcândŭ în patŭ împuşcatŭ în capŭ. Pe scândurĭ lângă patŭ găsiră unŭ revolverŭ. Acum gendarmulŭ se duse repede la poliţia. Intr'aceea proprietarulŭ casiĭ intră repede în odaiă şi istorisi că tocmai atuncĭ a vĕdutŭ pe o femeeiă sărindŭ pe féréstră din camera capitanului şi fugindŭ. Servitorulŭ deveni confusŭ şi proprietarulŭ puse mâna pe elŭ, ilŭ legă cu ajutorulŭ mai multorŭ ómenĭ, carĭ veniseră la loculŭ crimei, şi-lŭ dete pe mânile poliţiei. Visitându-i-se hainele, s'au găsitŭ într'o cismă a servitorului 70 de ruble. Intrebatŭ fiindŭ de unde are banii, deórece elŭ servia numai de o lună la căpitanulŭ Gidşeu, respunse: „Dela iubita mea." La întrebarea, că cine este iubita lui, n'a voitŭ sĕu n'a pututŭ sĕ dea nicĭ o lămurire. Acum e arestatŭ într'o celulă separată a închisorii, deórece se bănuesce, că a sciutŭ de planulŭ de omorŭ. Fata însă a disparutŭ fără urmă.

Necrolog. — In 14 Iuniu a încetatŭ din viéţă pretorele cercului Bradŭ, comit. Hunedóra, **Simeonŭ C. Piso.** — In 16 Iuniu a încetatŭ din viéţă esecutorulŭ judecătorescŭ în cerculŭ Becleanului, **Iónŭ Mureşanŭ.** Fie-le ţĕrina uşoră!

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Cursulŭ la bursa de Viena
din 3 Iulie st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	121.75
Rentă de aurŭ 4% . . .	91.05
Rentă de hârtiă 5% . .	88.15
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	142.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	96.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	117.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	101.75
Bonurĭ rurale ungare . .	101.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	101.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50
Bonurĭ rurale transilvane	101.75
Bonurĭ croato-slavone . .	101.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	115.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	114.80
Renta de hârtiă austriacă	80.40
Renta de arg. austr. . .	81.40
Renta de aurŭ austr. . .	102.50
Losurile din 1860 . . .	135.—
Acţiunile băncei austro-ungare	852.—
Act. băncei de creditŭ ung.	299.—
Act. băncei de creditŭ austr.	299.40
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.77
Napoleon-d'orĭ	$9.67\frac{1}{2}$
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	59.55
Londra 10 Livres sterlinge	121.80

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 30 Iunie st. v. 1884.

Renta română (5%). . . .	Cump.	$93\frac{1}{2}$	vênd.	$94\frac{3}{4}$
Renta rom. amort. (5%) . .	»	$93\frac{1}{4}$	»	$94\frac{1}{4}$
» convert. (6%) . .	»	$96\frac{1}{2}$	»	$97\frac{1}{2}$
Împr. oraş. Buc. (20 l.) . .	»	33	»	$33\frac{1}{2}$
Credit fonc. rural (7%) . .	»	$102\frac{1}{2}$	»	$105\frac{7}{8}$
» „ „ (5%) . .	„	$90\frac{1}{2}$	„	$92\frac{7}{8}$
» » urban (7%) . .	»	101	»	105
» » » (6%) . .	»	$97\frac{1}{2}$	»	101
» » » (5%) . .	»	$87.\frac{1}{2}$	»	$91\frac{1}{4}$
Banca naţională a României	»	13.75	»	——
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	»	328.	»	—
« » » Naţională . .	»	235.	»	$236\frac{1}{2}$
Aurŭ	»	4.40.	»	$5.\frac{1}{5}$
Bancnote austriace contra aurŭ	»	2.07.	»	2.09

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 4 Iulie st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.24	Vênd.	9.25
Argint românesc	»	9.20	»	9.24
Napoleon-d'orĭ	»	9.67	»	9.69
Lire turcescĭ	»	10.90	»	10.98
Imperialĭ	»	9.90	»	9.96
Galbenĭ	»	5.63	»	5.67
Scrisurile fonc. »Albina« . . .	»	100.50	»	101.50
Discontulŭ	»	. . . 7—10 % pe anŭ.		

Numere complete din „Gazetă“ dela 1 Ianuariu a. c. se mai află.

Tarifa anunciurilorŭ şi inserţiunilorŭ

în „Gazeta Transilvaniei.“

Anunciurĭ în pag. a IV linia de 30 litere garmond fl.—cr. 6
Pentru inserţiunĭ şi reclame pag. a III linia à . „ —„ 10

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repeţirĭ de	3— 4 orĭ	10%
„ „ „	5— 8 „	15%
„ „ „	9—11 „	20%
„ „ „	12—15 „	30%
„ „ „	16—20 „	40%
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ	. . . .	50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

Braşovŭ 1|13 Maiŭ 1884.

Nr. 72 1884. 3—3
S. scolt.

Concursŭ!

Devenindŭ postulŭ de învĕţătorŭ elementariu la scóla confesională gr. cat. din comuna Santióne (Sajo Szent. Ioan) tractulŭ protopop. a Budacului românŭ, prin pensionarea învĕţătoriului de acolo, vacantŭ. — Din partea presidiului a senatului scolast. confesionalŭ pe temeiulŭ conclusului senatului scolasticŭ d. d. 4 Iuniu 1884 pentru ocuparea acelui postŭ de învĕţătorŭ se escrie concursŭ. Beneficiile împreunate cu acelŭ postŭ sunt următórele: a) Salariu annualŭ 150 fl. care se plătesce în rate lunare anticipative, şi anume 100 fl. dela fondulŭ scólei susŭ numite ér 50 fl, dela Cassa comunei. Santona. b) Quartirŭ liberŭ şi lemnele de lipsă pentru încălditŭ.

Doritorii de a ocupá acestŭ postŭ de învĕţătorŭ se îndrumă a-şĭ predá suplicele sale provĕdutecu documentele prescrise în lege până în 20 Iulie 1884 st. n. prin oficiulŭ protopopescŭ a Budacului românŭ subscrisului presidiu alŭ senatului scolasticŭ comunalŭ confesionalŭ.

Presidiulŭ senatului scol. com. conf.

Sancţióna, în 18 Iuniu 1884. **Mihailŭ Poppŭ,** v.-pres. sen. scol.

Tipografia Alexi Braşovŭ.